

Voorop in de vergroening

'Groen onderwijs, van levensbelang'

'Groen onderwijs, van levensbelang'

Met dit document geeft het bestuur van de AOC Raad uitwerking aan het strategische thema 'Voorop in de Vergroening' in de vorm van een groene ontwikkelagenda 2011 – 2015.

Colofon

Bestuurlijke werkgroep 'Voorop in de vergroening',
december 2011

Auteur: Wilma Bredewold
Opmaak: Verhoef & Co, Emmen
Druk: Zalsman, Groningen
Oplage: 500

Inhoudsopgave

Het groene onderwijs in 2015; een groen toekomstperspectief	6
De context	6
Strategie AOC Raad 2014	6
De functie van groen	7
De populatie en de kwaliteit van ons onderwijs	8
Economische ontwikkelingen; vergroening en de topsectoren	8
De kans	9
‘Vergroening’ van het groene onderwijs; ons ‘verhaal’	10
Het begrip ‘vergroening’	10
Het waarom	10
Waar staat het groene onderwijs in 2011?	11
Groene ontwikkelagenda 2011 – 2015	14
Het profiel van het groene onderwijs in 2015	14
Onze doelstellingen	16
A. Onze strategische agenda’s	18
B. Het primaire proces	19
C. Cultuur en bedrijfsvoering	20
D. Personeel	21
E. Externe profilering	22
F. Structurele samenwerkingsverbanden	24
G. Randvoorwaarden	25
Tot slot	26

Het groene onderwijs in 2015; een groen toekomstperspectief

De context

Strategie AOC Raad 2014

Het groene onderwijs is een unieke en dynamische sector binnen ons onderwijsbestel. Steeds op zoek naar nieuwe kansen en mogelijkheden die de omgeving biedt. Met als doel de positie van de verschillende vestigingen in de regio te versterken en de klant optimaal te kunnen bedienen. Ondernemerschap vormt van oudsher een belangrijk kenmerk van de mensen binnen het groene onderwijs. Ondernemerschap, met daarbij de behoefte van de leerling/student - maar óók het bedrijfsleven¹ - centraal. Daarbij als unieke 'groene kenniskolom' gebruik makend van de kracht van de 'gouden driehoek'; onderwijs – overheid – bedrijfsleven.

Met zijn nieuwe strategie 2010 – 2014 wil de AOC Raad zijn leden faciliteren en inspireren om als collectief, maar ook vanuit hun eigen verantwoordelijkheid en fase van ontwikkeling, in te spelen op nieuwe mogelijkheden in de wereld om hen heen. De AOC Raad heeft hiervoor 7 strategische thema's gedefinieerd die onder verantwoordelijkheid van de leden zelf verder worden en zijn uitgewerkt. Thema's gericht op de basiskwaliteit van ons onderwijs, de randvoorwaarden waarbinnen het vorm kan krijgen, de PR/marketing en natuurlijk de opleidingsinhoud gericht op 'groene innovatie'.

Vanuit dit laatste perspectief heeft de bestuurlijke werkgroep '**Voorop in de Vergroening**'² zich ingezet voor de uitwerking van voorliggend document waarmee concreet uitwerking wordt gegeven aan de in de strategie geformuleerde ambities op dit punt:

'AOC's worden de opleidingscentra op het gebied van **groene innovatie**. Zij richten zich op een verantwoorde en gezonde levensstijl bij jongeren in **de stad en op het platteland**, leiden op voor een welvarende, **duurzame groene sector** én voor nieuwe beroepen die – ook in de andere sectoren – ontstaan door de vergroening van de economie. Zij zijn **internationaal** georiënteerd. De AOC Raad speelt in op belangrijke ontwikkelingen in het (innovatieve) **bedrijfsleven** en past daartoe alert de examenprogramma's en de kwalificatiedossiers aan. We zorgen voor voldoende ontwikkelingsruimte voor de AOC's.'

¹ Daar waar 'bedrijven' staat, bedoelen wij ook 'instellingen'.

² Leden van de bestuurlijke werkgroep: dhr. Henk Verweij (vz), dhr. Rein vd Wal, dhr. Theo Koolen, dhr. Marcel Kooijman (ondersteund door Wilma Bredewold, Bredewold Onderwijsadvies).

De bestuurlijke werkgroep heeft zich specifiek verdiept in de positie van het groene onderwijs vanuit het perspectief van 'vergroening'; hoe staat het groene onderwijs er voor en welke kansen liggen er nu en in de toekomst? Met een 'groene ontwikkelagenda' geven wij – op basis van een (beperkte) interne- en omgevingsanalyse - een uitwerking van de ideeën in concrete doelstellingen en beoogde resultaten voor de toekomst van het groene onderwijs. Dit perspectief moet de AOC's³ richting geven en de mogelijkheid bieden als individuele instelling én als collectief in te spelen op de kansen voor een verdere versterking van groen onderwijs.

De functie van groen

Met de term groen onderwijs is het eerdere begrip 'AOC onderwijs' verlaten. Dit typeert een 'cultuur-omslag' binnen ons onderwijs. Van een verbreding en 'vergrijzing' van ons onderwijs op veel plekken de afgelopen jaren naar een herpositionering en herijking van zijn oorspronkelijke economische basis. Groen onderwijs binnen het domein van voedsel, natuur en leefomgeving. Voor jongeren die met respect en passie omgaan met planten, dieren en elkaar en daarmee de productiewaarde van groen optimaal benutten zonder de beleevingswaarde⁴ uit het oog te verliezen. Groen onderwijs, zowel in het mbo als het vmbo.

³ Met het oog op de leesbaarheid bedoelen wij waar AOC's staat ook de scholengemeenschappen met een afdeling vmbo groen (de leden van de vereniging Buitengewoon Groen).

⁴ De beleevingswaarde van groen in onze samenleving speelt een steeds grotere rol; een groene leefomgeving heeft grote waarde voor jongeren en volwassenen. Groen maakt gezond, bevordert sociale contacten en de veiligheid in de stad.

De populatie en de kwaliteit van ons onderwijs

De populatie binnen het groene onderwijs blijft de afgelopen jaren stabiel rond de 60.000 leerlingen/studenten. Waarbij het mbo vanaf 2006 een stijging laat zien en het vmbo een lichte daling. Een daling die echter in verhouding tot de ontwikkeling van de populatie bij de overige vmbo sectoren laag is⁵. Daarmee komt de verhouding tussen vmbo- en mbo groen in 2010 op 50%-50% (tegenover 57%-43% in 2006). De doorstroom vanuit vmbo groen naar mbo groen blijft door de jaren heen laag en ligt momenteel onder de 30% (ten opzichte van ruim 66% bij de overige sectoren). Hierbij is wel sprake van grote verschillen per AOC en per vestiging. De kwaliteit van het groene onderwijs is op veel punten goed, met name als het gaat om de BPV, onderwijs aan leerlingen op de lagere niveaus en de intake. Slechtere scores zien we terug bij de gemengde leerweg in het vmbo en bij de kwaliteitszorg en de examinering in het mbo. Zaken waar het groene onderwijs als collectief verbetertrajecten op heeft gezet⁶.

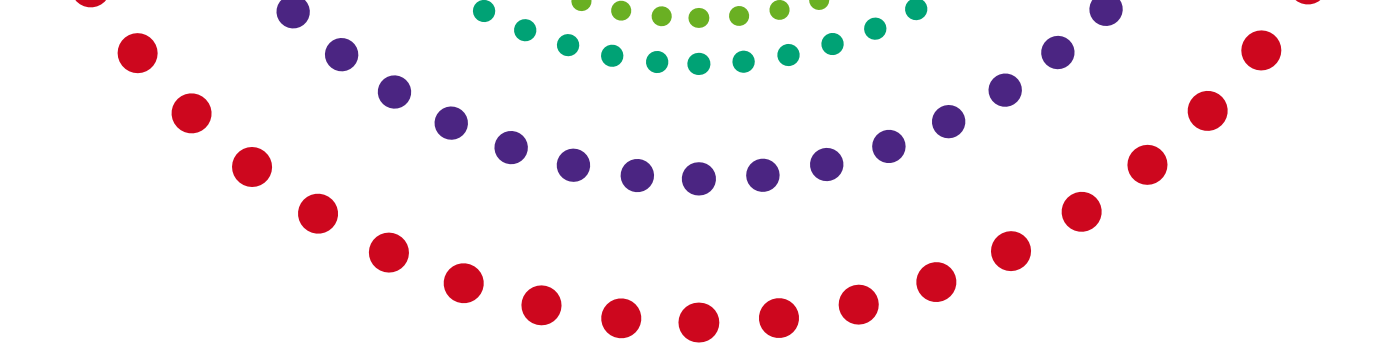
Economische ontwikkelingen; vergroening en de topsectoren

'Vergroening' staat hoog op de economische agenda. Over de hele wereld werken honderden bedrijven volgens de C2C principes en niet alleen vanuit ideologisch oogpunt. Duurzaamheid is de hype voorbij en levert organisaties meer op dan een positief imago. Duurzaamheid vertalen binnen het bedrijfsleven - 'vergroenen' - is winstgevend. De overheid heeft besloten negen topsectoren aan te wijzen waarvan de komende jaren extra groei verwacht wordt en waar op geïnvesteerd wordt. Kennisintensieve sectoren die bewezen hebben internationaal succesvol te zijn. Zes van de negen topsectoren hebben een directe relatie met het groene domein (energie, design, water, life sciences/biotech, en natuurlijk primair agro&food en tuinbouw&uitgangsmaterialen). De maatschappelijke thema's 'schaarste aan grondstoffen en energie, klimaatverandering, druk op natuur en milieu en het niveau van dierenwelzijn', spelen in alle sectoren in meer of mindere mate een rol bij hun verdere economische ontwikkeling.

⁵ In het vmbo is anno 2011 sprake van een sterke krimp qua leerling-populatie, met name in de basisberoepsgerichte leerweg en met name binnen de sectoren techniek en economie (daling van 40%). Binnen het vmbo groen zien we een daling van ong. 20% in de basisberoepsgerichte leerweg, maar een stijging in de gemengde leerweg.

⁶ Onderwijsverslag 2009-2010

De brede groene sector staat voor de uitdaging deze maatschappelijke uitdagingen te benutten als kansen voor economische groei en innovatie.

In samenwerking met kennisinstellingen en met steun van de overheid moeten deze sectoren het concurrentievermogen van Nederland versterken en de economische groei veiligstellen. Om hun succes waar te kunnen maken is er nu en in de toekomst behoefte aan goed opgeleide werknemers binnen deze sectoren, met name op mbo niveau. Daarbij wordt steeds meer gedacht aan invulling van functies binnen de hele economische keten en vanuit het economische 'kringloopdenken'. Vanuit dit perspectief ontstaat er binnen het brede groene domein de komende jaren meer en nieuwe werkgelegenheid. Voor een bedrijf in de voedingsindustrie is het bijvoorbeeld niet voldoende om goede operators te vinden met kwaliteiten op logistiek gebied, ook productkennis is een belangrijke voorwaarde voor optimaal functioneren. Voor een 'high tech' paprikateler uit het Westland wordt de paprika een bijproduct van zijn energiecentrale waarmee hij meerdere woonwijken van stroom kan voorzien.

Om adequaat in te kunnen blijven spelen op deze snelle en complexe economische ontwikkelingen kan het bedrijfsleven niet om het groene beroeps- onderwijs heen, maar het onderwijs ook niet om het bedrijfsleven! De overheid stimuleert beide partijen om tot elkaar te komen. Een concrete stap is de uitnodiging aan het onderwijs om toe te reden tot het 'topteam Agro&Food' en de ontwikkeling van de Human Capital Agenda

A&F en T&U⁷. Daarnaast zien we dat de overheid het bedrijfsleven stimuleert om i.s.m. kennisinstellingen innovatieve ideeën te ontwikkelen gericht op verduurzaming van de groene sector.

De kans

AOC's kunnen bij uitstek inspelen op de bovenstaande maatschappelijke en economische context. Alleen 'groen' onderscheidt de AOC's van het overige (voorbereidend) middelbaar beroepsonderwijs. En juist 'groen' biedt meer dan ooit kansen die de AOC's sterker moeten gaan benutten om hun positionering op de onderwijsmarkt te versterken en hun maatschappelijke en economische opdracht waar te kunnen maken.

Dit kan door

- in dialoog met het bedrijfsleven (met name in relatie tot de 'topsectoren') scherper te krijgen waar kansen liggen binnen het brede groene domein en deze te vertalen naar een actueel – arbeidsmarkt- en maatschappelijk relevant – opleidingsaanbod;
- hierbij als AOC's de samenwerking te zoeken gericht op actualisering en betere benutting van de huidige kennisinfrastructuur (onderling, met de overheid, de GKC, Aequor en de Stichting SBB);
- bij leerlingen, studenten én medewerkers te werken aan bewustwording en gedragsverandering als het gaat om het uitdragen van 'de groene identiteit';
- zich maatschappelijk sterker te profileren als (geloofwaardige) groene instellingen.

Kortom, door samen te gaan 'vergroenen'!

⁷ Zie www.hca-agrofoodtuinbouw.nl

'Vergroening' van het groene onderwijs; ons 'verhaal'

Het begrip 'vergroening'

Met het begrip 'vergroening' duiden wij op meer dan op het veel besproken en gebruikte begrip 'duurzaamheid'. Een containerbegrip dat dreigt te veelomvattend en daarmee diffuus te worden. Het groene onderwijs gebruikt 'vergroening' in de volgende betekenis:

Het structureel en adequaat waarmaken van de sociaal maatschappelijke en economische opdracht van het groene onderwijs om jongeren te ondersteunen in hun ontwikkeling

- als kritische consument en burger die zich bewust is van het wereldvoedselvraagstuk, de schaarste aan grondstoffen en energie, klimaatverandering, de druk op natuur en milieu (met name in de stad) en het niveau van dierenwelzijn;
- als beroepsbeoefenaar op een dynamische en kennisintensieve arbeidsmarkt waarbinnen het inspelen op bovengenoemde thema's en daarmee op de balans tussen de economische-, ecologische- en sociaal maatschappelijke waarde van 'groen' geen kwestie meer is van ideologie, maar van 'bedrijfseconomisch overleven'.

Het groene onderwijs wil jongeren bewust maken van de eisen die beide opdrachten stellen aan hun (professionele) gedrag en hen toerusten dit handelen te ontwikkelen. Dit kan alleen door integraal te kijken naar de wijze waarop het groene onderwijs nu en in de toekomst invulling geeft aan beide 'vergroenings' opdrachten.

Het waarom

'Vergroening' vraagt nogal wat van de mensen binnen onze instellingen. Het vraagt inzet en doorzettingsvermogen, maar vooral 'passie'. Dat maakt dat mensen gemotiveerd zijn en blijven om écht werk te maken van hun maatschappelijke en economische vergroeningsopdracht. Alleen als we er echt voor gaan, zal ook de omgeving ons als dusdanig herkennen en erkennen. Maar waar gaan wij voor?

Wij gaan voor een groene wereld!

En wij willen in 2015 door samenleving, overheid en bedrijfsleven **herkend** en **erkend** worden als dé opleidingscentra voor ondernemend en innovatief groen.

Waar staat het groene onderwijs in 2011?

Als het groene onderwijs een innovatief groene koers in wil gaan zetten de komende jaren, is het van belang dat zij zich meer bewust wordt van zijn sterke en zwakke kanten in relatie tot de eisen die een marktgerichte 'groene' instelling stelt. Op basis hiervan kan de koers bepaald worden.

Wat zijn sterke en zwakke punten van het groene onderwijs?	
Sterke punten	Zwakke punten
Personeel • Sterk leerling- en onderwijsgericht • Veranderingsbereid (met name ten aanzien van onderwijskundige vernieuwingen)	Personeel • Te weinig marktgericht (kansen onvoldoende zien en niet altijd competent om kansen te benutten) • Beperkte deskundigheid ten aanzien van het 'nieuwe groen'
Onderwijs • Grote vmbo populatie en daarmee een grote groep 'groene ambassadeurs' en potentiële mbo groen leerlingen • Potentieel breed opleidingsdomein	Onderwijs • Grote vmbo populatie en daarmee kans op 'vergrijzing' van het groene beroepsonderwijs • Aantrekkingskracht oorspronkelijke primaire opleidingen beperkt zich tot 'traditionele' leerlingenpopulatie • Onvoldoende (breed) opleidingsaanbod om vmbo leerlingen aan te spreken (slechts 1/3 groene doorstroom) • Beperkte benutting van de breedte van het domein, onvoldoende uitgaand van het ketendenken
Cultuur • Benaderbaar, toegankelijk, korte lijnen • Denken, maar vooral doen!	Cultuur • Conservatief • Weinig extern georiënteerd • Cultuurskloof tussen vmbo groen – mbo groen
Organisatie • Kleinschalig en daarmee aantrekkelijk voor veel ouders en jongeren • De kracht van de collectiviteit binnen de AOC Raad	Organisatie • Kleinschalig en daarmee beperkt volume om innovatieve menskracht vrij te maken
Omgeving • Van oudsher sterke betrokkenheid bij en samenwerking met de groene sector/het groene bedrijfsleven • Goede inspectiebeoordeling ten aanzien van BPV en leerlingbegeleiding	Omgeving • Breedte van het groene domein tot nu toe te beperkt vertaald in product - markt - combinaties (PMC's) • Te weinig betrokken bij het maatschappelijke debat rond duurzaamheid en vergroening • Weinig samenwerking met andere onderwijsorganisaties (bv. in het netwerk duurzaam MBO)

Wat zijn de kansen en bedreigingen in de omgeving voor het groene onderwijs?

Kansen	Bedreigingen
Maatschappelijke omgeving De 'groene trend' in de samenleving	Maatschappelijke omgeving - Geen maatschappelijke her- en erkenning als 'groene' onderwijsinstelling - Onvoldoende actieve betrokkenheid bij het maatschappelijke debat 'Vergroening' niet zien als een primaire onderwijsopdracht, maar als 'iets erbij' 'Duurzaamheid' wordt een breed en diffuus begrip
Onderwijs en organisatie - De ontwikkeling naar een vereenvoudiging van de kwalificatiestructuur mbo en flexibilisering van de opleidingsstructuur - Het ontstaan van nieuwe bedrijvigheid en daarmee nieuwe opleidingsvragen - AOC's zijn onderdeel van een unieke kennisinfrastructuur en kunnen 'meeliften' met de innovaties in het HAO en WUR	Onderwijs en organisatie - Huidige kwalificatiestructuur biedt onvoldoende basis – werkt zelfs belemmerend – bij het benutten van de breedte van het groene domein - Kenniscentra werken onvoldoende samen en gaan onvoldoende uit van het 'ketendenken' om in te kunnen spelen op het ontstaan van nieuwe werkgelegenheid - Onvoldoende benutting van de groene kenniskolom vmbo-mbo-hbo-WUR (GKC)
Overheid en bedrijfsleven - Het aanwijzen van 9 topsectoren door de overheid waar extra in geïnvesteerd gaat worden. Hiervan hebben er 6 een relatie met het groene domein - De erkenning dat het mbo van groot belang is voor de economische ontwikkeling van de topsectoren - De actieve betrokkenheid vanuit het onderwijs bij het topteam Agro&Food (o.a. 'trekker' HCA) - De uitnodiging van EL&I aan de AOC Raad om in beeld te gaan brengen waar randvoorwaardelijk belemmeringen liggen bij het optimaal benutten van het groene opleidingsdomein en de bereidheid hier iets aan te gaan doen - Een bovennormatief groen innovatiebudget	Overheid en bedrijfsleven - De onvoorspelbaarheid van de politieke koers en speerpunten - Te veel subsidieafhankelijkheid bij het uitvoeren en structureel inbedden van innovatieve projecten - Onvoldoende benutting door de AOC's van de beschikbare groene innovatiesubsidies - De snelheid van economische ontwikkelingen tegenover de reactieve cultuur in het onderwijs ('hoe voorkomen we dat onderwijs achter de feiten aan loopt?') - Negatief inspectieoordeel ten aanzien van prestaties in de GL en de mbo examens ('we hebben wel wat anders aan ons hoofd')

Het profiel van het groene onderwijs in 2015

Het groene onderwijs wil zijn marktpositie versterken. Hieronder een beschrijving van het toekomstperspectief voor het groene onderwijs in 2015. Dit toekomstprofiel vertaalt zich naar verschillende 'resultaatgebieden':

Onze strategie en de functie van ons onderwijs

Het groene (voorbereidend) beroepsonderwijs maakt zijn dubbele groene opdracht waar. Enerzijds het begeleiden van leerlingen in hun ontwikkeling als kritische consument en burger. In een samenleving waar het bewust omgaan met onze natuurlijke omgeving steeds belangrijker wordt en de beleving van de natuurlijke omgeving steeds meer waarde krijgt. Anderzijds het voorbereiden van leerlingen op succesvol functioneren als werknemer of ondernemer op de brede groene arbeidsmarkt. Een markt die van vitaal belang is voor de Nederlandse economie en werkgelegenheid, maar óók een bron is voor duurzame oplossingen voor meer voedselzekerheid, voedselveiligheid, gezondheid en geluk.

Het primaire proces

De brede groene arbeidsmarkt is meer dan de markt in de primaire groene sectoren. Juist door te denken vanuit de groene 'ketens' hebben wij meer zicht op andersoortige werkgelegenheid waar veel meer jongeren door worden aangesproken dan onze 'traditionele leerlingenpopulatie'.

Vanuit onze groene kern leggen wij in het opleidingsaanbod relaties met de sectoren techniek, economie en zorg&welzijn. Zowel voor vmbo als mbo. Bestaande opleidingen zijn herijkt op basis van de eisen die een groene samenleving en groene arbeidsmarkt stellen en nieuwe opleidingen zijn ontstaan op het snijvlak van o.a. voeding&gezondheid, wonen&leefomgeving, groen&technologie, natuur&design en dier&beleving.

Het personeel

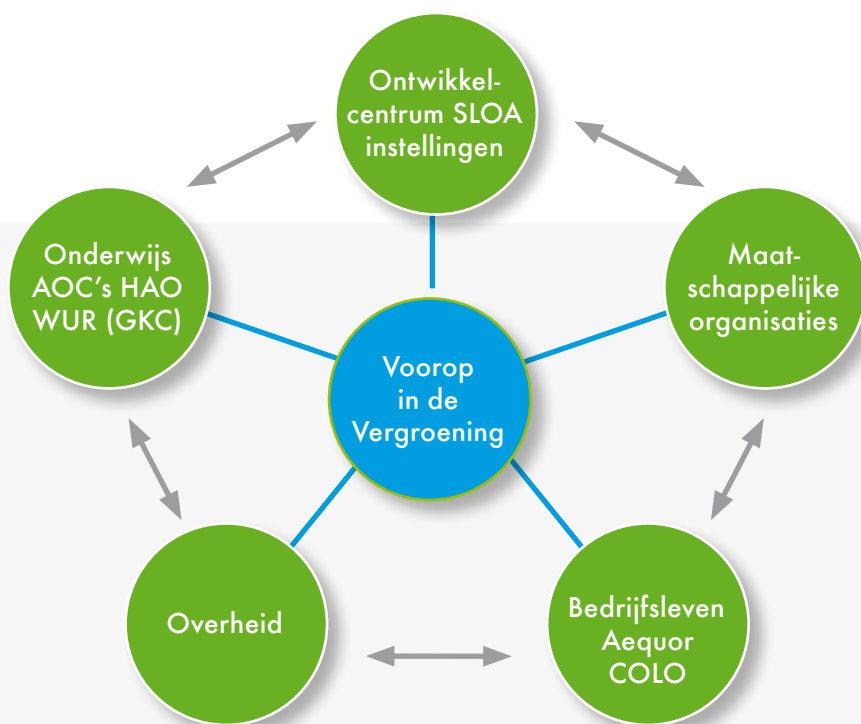
Alle werknemers binnen het groene onderwijs hebben een open blik naar buiten en een kritische blik naar binnen. Zij gaan op zoek naar nieuwe kansen op de groene opleidingsmarkt en hebben de competenties deze concreet te vertalen in hun professionele handelen. Docenten zijn goed op de hoogte van de ontwikkelingen op hun vakgebied en laten zich daarbij voeden door vakcollega's en experts uit het bedrijfsleven. Alle AOC's⁸ hanteren een 'groene professionele code'; hoe gaan wij duurzaam om met elkaar en onze omgeving?

De cultuur en onze bedrijfsvoering

AOC's geven een praktische en zichtbare invulling aan vergroening op de 5 thema's zoals ontwikkeld door FEE⁹; afval, water, energie, organisatie en omgeving. Een AOC wordt zowel in zijn fysieke uitstraling (bijvoorbeeld door daktuinen en het gebruik van zonnepanelen) als door de wijze waarop er wordt omgegaan met planten,

⁸ Met het oog op de leesbaarheid bedoelen wij waar AOC's staat ook de scholengemeenschappen met een afdeling vmbo groen (de leden van de vereniging Buitengewoon Groen).

⁹ Foundation for Environmental Education (FEE).

dieren en onze leefomgeving door iedereen direct herkend als een geloofwaardige 'groene instelling'. Een onderwijsinstelling waar men gelooft in een groene wereld! Voor alle betrokkenen is het duidelijk waar groen onderwijs voor staat, maar er is ook ruimte voor experiment. Dat houdt ons scherp en in beweging!

Externe profilering

AOC's zijn niet alleen intern groen actief, maar dragen dit ook naar buiten toe uit. Dit wordt bijvoorbeeld zichtbaar in lokale, regionale en landelijke projecten die worden ondernomen in samenwerking met bedrijven en overheid. Maar ook door een actieve bijdrage aan het maatschappelijke debat rond de vergroeningsthema's als dierenwelzijn, klimaatverandering, energie en voedselveiligheid. In de verschillende communicatiemiddelen die AOC's individueel en/of gezamenlijke hanteren is structureel aandacht voor de 'groene boodschap' van ons onderwijs. AOC's staan midden in de samenleving en worden steeds meer 'community colleges'.

Structurele samenwerkingsverbanden

De groene ambitie van de AOC's gaat uit van een integrale aanpak op basis van een sterke interne en onderlinge samenwerking, en een structurele externe samenwerking met verschillende partners. Samenwerking krijgt een vliegwiel functie in het gezamenlijk neerzetten van 'Vergroening'.

Randvoorwaarden

Voorop lopen in de Vergroening door het groene onderwijs is mogelijk geworden omdat gesignaleerde randvoorwaardelijke dilemma's en beperkingen voor een groot deel zijn weggenomen. Beperkingen op het gebied van de kwalificatiestructuur en de vmbo examenprogramma's, de huisvestingsbekostiging, de deskundigheid van het personeel en het benodigde lesmateriaal zijn sterk verbeterd. Ook hier is samenwerking met de overheid, het bedrijfsleven en de kennisinstellingen (met name Aequor) essentieel gebleken.

Onze doelstellingen

Het realiseren van het geschetste toekomstperspectief voor het groene onderwijs in 2015 vanuit de huidige situatie vraagt om richting en sturing. Het bestuur van de AOC Raad heeft in dit kader een groene ontwikkelagenda vastgesteld voor de periode 2011 – 2015, bestaande uit 7 doelstellingen gekoppeld aan de hiervoor genoemde resultaatgebieden. Bij alle resultaatgebieden speelt de versterkte samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven een belangrijke rol.

Voor het realiseren van deze doelen ligt een grote verantwoordelijkheid bij de individuele AOC's¹⁰. Met het project 'Voorop in de Vergroening' willen de AOC's gezamenlijk activiteiten ontwikkelen die bij moeten dragen aan het realiseren van deze doelstellingen en daarmee de kracht van het collectief optimaal benutten.

Hierna wordt de 'groene ontwikkelagenda' uitgewerkt in activiteiten en beoogde resultaten. Het gaat daarbij om activiteiten waar de AOC's gezamenlijk hun verantwoordelijk voor willen dragen en resultaten waar deze activiteiten aan bij moeten dragen.

De groene ontwikkelagenda voor 2015 vormt daarmee de basis voor een jaarlijks vast te stellen projectplan van de gezamenlijke AOC's én de activiteitenplannen van de individuele AOC's.

¹⁰ Met het oog op de leesbaarheid bedoelen wij waar AOC's staat ook de scholengemeenschappen met een afdeling vmbo groen (de leden van de vereniging Buitengewoon Groen).

- A. Brede **gedrevenheid** op alle lagen binnen de AOC's voor het realiseren van de dubbele **'vergroeningsopdracht'** (strategische agenda's AOC's)

- B. Een zichtbare vertaling naar **opleidingsinhoud en -structuur** van de vragen die de groene economie en samenleving stellen (primaire proces)

- C. Een **cultuur en bedrijfsvoering** waarin wij zichtbaar handelen vanuit de 'vergroeningsgedachte' (cultuur en bedrijfsvoering)

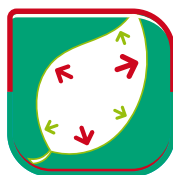
- D. Versterking van het 'groene' **professionele handelen** van onze docenten (personeel)

- E. **Herkenning en erkenning** van de AOC's door zijn stakeholders als instellingen die bijdragen aan een groene wereld (externe profilering)

- F. Versterking van onze marktpositie door **optimale benutting van structurele samenwerking** (structurele samenwerkingsverbanden)

- G. De noodzakelijke **randvoorwaarden** om vergroening te kunnen realiseren (randvoorwaarden)

A. Onze strategische agenda's

Algemeen doel:

Brede **gedrevenheid** op alle lagen binnen de AOC's voor het realiseren van de dubbele **'vergroeningsopdracht'**

Wat gaan we samen doen de komende jaren?	Wat hebben we bereikt in 2015 ¹¹ ?
• Organiseren van een strategische discussie op bestuursniveau (Hoe vertalen wij op AOC niveau 'vergroening' naar de verschillende resultaatgebieden?) • Naar behoefte faciliteren van het interne proces op AOC niveau om te komen tot een concreet activiteitenplan - Wij bieden AOC's ondersteuning aan bij het formuleren van hun eigen groene ontwikkelagenda • Maken van afspraken over de monitoring van onze resultaatafspraken - We verkennen de bestaande instrumenten om te komen tot een nulmeting op de AOC's ten aanzien van 'vergroening'. We bieden alle AOC's aan een nulmeting uit te (laten) voeren • Input leveren voor en stimuleren van de dialoog met de topsectoren en de overheid over onze gezamenlijke opdracht (belangenbehartiging)	• AOC's voeren actief en structureel het gezamenlijke debat over de concrete vertaling van vergroening binnen het eigen AOC • 'Vergroening' is een kernwaarde in de strategische agenda's van alle AOC's • Een concrete vertaling van deze kernwaarde in de activiteitenplannen van elk AOC voor vmbo en mbo (vanuit hun onderscheiden functies én vanuit hun gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de groene wereld van morgen) • AOC's werken planmatig en structureel aan vergroening vanuit een gedefinieerde beginsituatie en concreet toekomstperspectief • Op basis van structurele monitoring houden we elkaar scherp ten aanzien van onze groene ambitie • Overheidserkenning, erkenning door het bedrijfsleven en brede maatschappelijke (h)erkenning van de vergroeningsopdracht van de AOC's • Een prestatieagenda tussen onderwijs – overheid - bedrijfsleven (HCA topsectoren)

¹¹ O.b.v. de inzet vanuit het gezamenlijke project én de inzet van de individuele instellingen.

B. Het primaire proces

Algemeen doel:

Een zichtbare vertaling naar **opleidingsinhoud en -structuur** van de vragen die de groene economie en samenleving stellen

Wat gaan we samen doen de komende jaren?	Wat hebben we bereikt in 2015?
• Voeren van de strategische discussie over de positionering van het vmbo binnen het groene domein • Research naar de motivatie van de niet groene doorstroom van vmbo groen leerlingen • I.s.m. het bedrijfsleven analyseren van de kansen van het brede groene domein in relatie tot het huidige opleidingsaanbod - Welke ruimte benutten we nog niet? - Wat belemmert ons daarin? • Herdefiniëren van de groene opleidingsdomeinen in afstemming met het strategische thema 'bekend en bemind' • I.s.m. bedrijven/instellingen uitvoeren en opzetten van (pilot) projecten/arrangementen binnen het groene domein. Daarbij specifieke aandacht voor - statusverhoging BPV en stages - LOB en PSO (i.s.m. PSO project) - docentstages/inzet van docent als praktijkbegeleider/leermeester in het bedrijf - de samenwerking met de sleutelfiguren uit de branches (bv. VHG) • Stimuleren van de inzet van het OC voor de ontwikkeling van innovatief groen lesmateriaal	• Een sterkere positionering van het vmbo binnen het groene opleidingsdomein, voorbereidend en oriënterend op het groene mbo en de arbeidsmarkt • Een vernieuwd opleidingsaanbod binnen het brede groene domein, zowel voor vmbo als mbo (met van daaruit relaties naar zorg/economie/techniek) inspelend op het ontstaan van 'nieuwe groene werkgelegenheid' • Definiëring van de actuele groene domeinen voor vmbo en mbo • Een zichtbare gezamenlijke verantwoordelijkheid van onderwijs en bedrijfsleven voor het verzorgen van actueel groen onderwijs, o.a. door middel van pilots • Leermiddelenontwikkeling aansluitend bij het actuele groene domein

C. Cultuur en bedrijfsvoering

Algemeen doel:

Een **cultuur en bedrijfsvoering** waarin wij zichtbaar handelen vanuit de 'vergroeningsgedachte'

Wat gaan we samen doen de komende jaren?	Wat hebben we bereikt in 2015?
• We verkennen de mogelijkheden van het concept 'ECO school' voor de AOC's en komen tot besluitvorming over de inzet • We zetten in overleg met de overheid pilots op ter verkenning van de mogelijkheden en (financiële) consequenties van duurzaam bouwen • We werken allemaal aan het ontwikkelen en uitvoeren van een eigen 'vergroeningscode'	• AOC's geven een praktische invulling aan vergroening op de 5 thema's zoals ontwikkeld door FEE¹²; afval, water, energie, organisatie en omgeving • AOC's hebben een besluit genomen over het gezamenlijk streven naar het behalen van het keurmerk 'ECO school' voor hun vestigingen (2012) en handelen hiernaar • Binnen de huidige financiële mogelijkheden wordt gestreefd naar 'duurzaam bouwen' bij alle nieuwbouwprojecten • Aan de hand van minimaal 2 pilots zijn de financiële consequenties van CO2 neutraal bouwen in beeld gebracht voor de AOC's en de overheid • Elk AOC kent een professionele 'vergroeningscode' (hoe gaan wij om met elkaar en onze omgeving?)

¹² Foundation for Environmental Education (FEE).

D. Personeel

Algemeen doel:

Versterking van het 'groene' **professionele handelen** van onze docenten

Wat gaan we samen doen de komende jaren?	Wat hebben we bereikt in 2015 ¹¹ ?
• Ontwikkelen van mogelijke modellen voor personele inzet uitgaande van een kernformatie naast een flexibele inzet van met name groene expertise (denk aan werving bij maatschappelijke organisaties, LLO's, inhuur experts uit het bedrijfsleven als gastdocent, een AOC brede pool) • In samenwerking met STOAS een docent competentieprofiel ontwikkelen • Stimuleren en faciliteren van de dialoog tussen onderwijs en bedrijfsleven op het niveau van docenten (bv. netwerkcafé) • Faciliteren en stimuleren van docenten/teamleiders en vestigingsdirecteuren om de (nieuwe) kansen binnen het groene domein optimaal te benutten • Faciliteren van het 'vak'overleg van docenten • Stimuleren van docent bedrijfsstages • Bestuurlijke discussie over faciliteren docenten voor deskundigheidsbevordering • Docenten in contact brengen met de sleutelfiguren vanuit de groene domeinen	• Er wordt qua personele invulling niet alleen gewerkt vanuit een vaste bezetting en de koppeling van personeel aan 1 instelling (flexibele schil, onderlinge samenwerking) • Werken vanuit het brede groene domein is vertaald in een docent competentieprofiel • Er is aantoonbaar sprake van samenwerking/ dialoog met de lerarenopleiding over het docent competentieprofiel • Onze docenten zijn aantoonbaar extern georiënteerd • AOC's voeren in samenwerking met het bedrijfsleven concrete activiteiten uit in het kader van de 'groene' deskundigheidsbevordering van het bestaande personeel Binnen dit resultaatgebied wordt de afstemming gezocht met het strategische thema/project 'Trots op onze docenten'.

E. Externe profilering

Algemeen doel:

Herkenning en erkenning van de AOC's door zijn stakeholders als instellingen die bijdragen aan een groene wereld

Wat gaan we samen doen de komende jaren?	Wat hebben we bereikt in 2015?
• Ontwikkelen en uitvoeren van een gezamenlijk communicatieplan 'vergroening' gericht op inspiratie, uitwisseling en externe profilering. Elementen: - Het werken met woordvoerders/boegbeelden - Het continu in beeld houden van actuele vergroeningsthema's en deze verspreiden - Standpuntbepaling t.a.v. de belangrijkste maatschappelijke vergroeningsthema's - Ontsluiten van inspirerende projecten, initiatieven en mensen op het gebied van 'vergroening' - Delen van best practises van de AOC's en ROC's - Netwerkvorming met benutting van sociale media - Opzetten van een interactieve website	• Pro actieve deelname van de AOC's aan het maatschappelijk 'vergroeningsdebat' door individuele AOC's en door onze woordvoerders/boegbeelden • Alle gezamenlijke communicatie uitingen dragen de 'vergroeningsboodschap' uit richting onze stakeholders • Het groene domein wordt in zijn breedte herkend en erkend door de stakeholders (met name het bedrijfsleven) • AOC's werken vanuit gezamenlijke beelden en taal samen aan het realiseren van de doelen uit de groene ontwikkelagenda Binnen dit resultaatgebied wordt de afstemming gezocht met het strategische thema 'Bekend en bemind' en gebruik gemaakt van de ervaringen van anderen (bv. de WUR en Brainport Eindhoven).

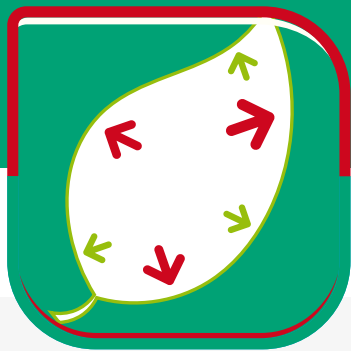

F. Structurele samenwerkingsverbanden

Algemeen doel:

Versterking van onze marktpositie door **optimale benutting van structurele samenwerking**

Wat gaan we samen doen de komende jaren?	Wat hebben we bereikt in 2015 ¹¹ ?
• Organiseren en faciliteren van de dialoog en samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven • Agenderen van de GKC agenda bij de AOC Raad • Vraagformulering richting HAO en WUR (Dit zijn onze thema's, welke kennis ligt er bij jullie, hoe komt deze op het niveau van AOC's?) • Bij het ontwikkelen van activiteiten t.a.v. de hiervoor genoemde resultaatgebieden voortdurend de samenwerking met externe partijen zoeken • In beeld brengen, houden en benutten van goede bestaande netwerken/initiatieven • Onderling delen van best practises op de hiervoor genoemde resultaatgebieden	• Actieve deelname aan regionale/landelijke netwerken onderwijs - bedrijfsleven, uitvoering van gezamenlijke projecten/activiteiten • Aantoonbaar versterkte samenwerking binnen de groene kenniskolom (afstemming GKC) • Versterking regionale samenwerking met toeleverend onderwijs (PO en VMBO) • Actieve participatie binnen het netwerk duurzaam MBO • Constructieve samenwerking met de kenniscentra ten aanzien van domeinindeling en kwalificatiestructuur • Samenwerking met het OC ten aanzien van leermiddelenontwikkeling • Goede voorbeelden van samenwerking worden onderling gedeeld en benut

G. Randvoorwaarden

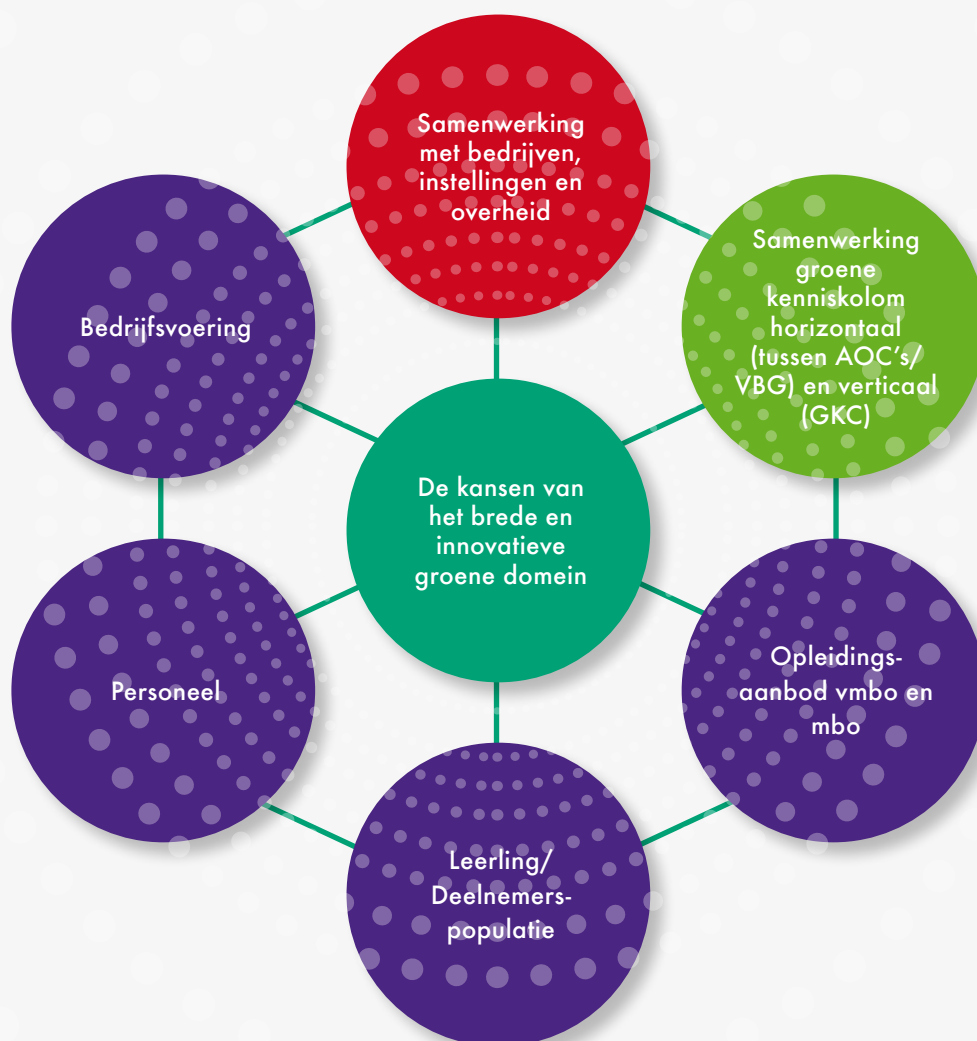
Algemeen doel:

De noodzakelijke **randvoorwaarden** om vergroening te kunnen realiseren

Wat gaan we samen doen de komende jaren?	Wat hebben we bereikt in 2015?
• In beeld brengen van de noodzakelijke/ontbrekende randvoorwaarden voor het realiseren van de groene ambitie t.a.v. • Examenprogramma's en kwalificatiestructuur • Financiering duurzaam bouwen • Subsidiëring • Regelruimte/wet- en regelruimte • Lesmateriaal • Professionalisering	• De benodigde randvoorwaarden voor het realiseren van de doelen van de groene ontwikkelagenda zijn in beeld gebracht • Afstemming met 'belangenbehartiging' en gerelateerde projecten binnen de AOC Raad heeft geleid tot concrete acties en zichtbare randvoorwaardelijke resultaten op deze gebieden • AOC's zijn op de hoogte van én benutten de actuele subsidiemogelijkheden op het gebied van 'vergroening'

Kortom, de kansen van het brede innovatieve groene domein (economisch en maatschappelijk) hebben zich in 2015 **zichtbaar** vertaald binnen de AOC's intern (qua personeel, leerlingenpopulatie, opleidingsaanbod en bedrijfsvoering), tussen AOC's én in de relatie onderwijs – overheid – bedrijfsleven.

Samen 'Voorop in de vergroening!'

'Groen onderwijs, van levensbelang'

AOC RAAD

Postbus 458, 6710 BL EDE T 0318 648900 F 0318 641184 www.aocraad.nl